

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

Številka: 101-01/15-1/ EPA 526-VII
Ljubljana, 8. 6. 2015

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je, na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) in drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F), oblikovala naslednje

Mnenje

k Predlogu zakona o podaljšanju prehodnega obdobja na področju prostega gibanja državljanov Republike Hrvaške in njihovih družinskih članov (ZPPOPGHR) – nujni postopek

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 36. seji 5. 6. 2015 obravnavala Predlog zakona o podaljšanju prehodnega obdobja na področju prostega gibanja državljanov Republike Hrvaške in njihovih družinskih članov (ZPPOPGHR), ki ga je po nujnem postopku v obravnavo Državnemu zboru poslala Vlada Republike Slovenije.

Komisija predlog zakona **podpira**.

Komisija ugotavlja, da je namen predloga zakona podaljšanje prehodnega obdobja za zaposlovanje državljanov Republike Hrvaške v Republiki Sloveniji še za nadaljnja tri leta (do 30. 6. 2018), s čimer bo še naprej omogočena uporaba nacionalne zakonodaje s področja zaposlovanja in dela tujcev. S tem naj bi se zagotovilo nadaljnje stabilno delovanje slovenskega trga dela. Kljub temu, da slovenski trg dela sicer rahlo okreva, je število brezposelnih še vedno visoko (leta 2014 v povprečju mesečno 120.000 brezposelnih), prav tako UMAR za naslednja leta napoveduje počasno rast in okrevanje trga dela, zgolj za okrog 1 % na leto. Na odločitev o podaljšanju prehodnega obdobja je vplivala tudi struktura brezposelnih v Sloveniji, saj se delež brezposelnih najbolj veča v starostni skupini 30–39 let, iz katere prihaja tudi največ iskalcev zaposlitve iz Hrvaške.

Število izdanih delovnih dovoljenj za hrvaške državljane se je v preteklih letih sicer rahlo zmanjševalo, kljub temu pa še vedno manj kot pri drugih skupinah tujih državljanov. Hkrati je bilo opaziti povečano število hrvaških delavcev, ki prihajajo v Slovenijo opravljati storitve (napoteni delavci), in sicer z okrog 2.000 oseb na 4.000. Na podlagi navedenega je možno predvidevati, da bi se v primeru odprtja trga bistveno povečalo prav število prosilcev za delo s hrvaškim državljanstvom, tako kot se je to zgodilo v primeru odprtja trga z Romunijo in Bolgarijo. Kot dodaten razlog za podaljšanje prehodnega obdobja predlagatelj navaja tudi neugodno situacijo na

hrvaškem trgu dela (visoka stopnja brezposelnosti, nizke plače in življenjski standard), zaradi česar bi se v primeru popolne sprostitve trga dela povečal pritisk na zaposlovanje v Sloveniji.

Komisija je bila seznanjena, da je vsebina določb iz Zakona o uveljavitvi prehodnega obdobja za zaposlovanje in delo državljanov Republike Hrvaške v Republiki Sloveniji po vstopu Republike Hrvaške v Evropsko unijo z aktualnim predlogom zakona razširjena. Na podlagi Predloga zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (ZZSDT), ki je trenutno v proceduri v Državnem zboru, namreč v Sloveniji prehajamo na nov sistem poenotenega urejanja dovoljenj za delo in bivanje (enotno dovoljenje), zato je bilo treba v aktualnem predlogu zakona posebej urediti ločen postopek pridobitve dovoljenja za delo za državljane Republike Hrvaške, saj slednji dovoljenja za bivanje ne potrebujejo.

S predlogom zakona se regulira zgolj nove zaposlitve državljanov Republike Hrvaške (torej tistih oseb, ki v Republiki Sloveniji še niso opravljale dela), ki se bodo v prvih dveh letih zakonitega prebivanja v Republiki Sloveniji zaposlili zgolj na podlagi veljavnega dovoljenja za zaposlitev pri delodajalcu, ki bo zanje pridobil omenjeno dovoljenje, po preteku teh dveh let pa se bodo lahko, pod enakimi pogoji kot slovenski državljani, prosto zaposlili na trgu dela v Republiki Sloveniji.

Komisija ugotavlja, da je Državni svet v preteklih letih že večkrat opozoril na sprejem ustreznih ukrepov glede uvedbe predhodnega obdobja na področju prostega pretoka delovne sile. Tako je novembra 2011 državni svetnik mag. Peter Požun na Vlado RS, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvo za zdravje naslovil dopis (št. 007-01/11-5) v zvezi s Pogodbo o pristopu Republike Hrvaške k Evropski uniji in problematiko priznavanja poklicnih kvalifikacij na področju zdravstva in uvedbo prehodnega obdobja, 17. aprila 2013 pa so bila na Vlado naslovljena še svetniška vprašanja mag. Petra Požuna v zvezi z uvedbo prehodnega obdobja na področju prostega gibanja delavcev po vstopu Republike Hrvaške v Evropsko unijo.

Komisija je uvedbo dvoletnega prehodnega obdobja podprla že 11. junija 2013 ob obravnavi Predloga zakona o uveljavitvi prehodnega obdobja za zaposlovanje in delo državljanov Republike Hrvaške v Republiki Sloveniji po vstopu Republike Hrvaške v Evropsko unijo, pri čemer je v posebnem sklepu predlagala Vladi, da naj v času dvoletnega predhodnega obdobja podrobno spremlja stanje na trgu dela in ostale ključne vidike ter v primeru ugotovitve, da bi bila nujna nadaljnja zaščita trga, Evropsko komisijo obvesti o podaljšanju prehodnega obdobja še za nadaljnja tri leta.

Komisija ugotavlja, da aktualno število brezposelnih (čez 112.000 maja 2015) in splošno stanje v gospodarstvu, ki zgolj počasi okreva, še vedno kažeta, da je s pragmatičnega vidika podaljšanje prehodnega obdobja ustrezna poteza, ki se je bo poslužilo tudi več drugih držav v EU. Ne glede na to, da je možno razumeti želje hrvaških državljanov po prostem zaposlovanju v okviru EU, saj smo se s podobno situacijo zaprtja mej na področju trga dela ob vstopu v EU soočali tudi sami, bi vseeno bilo dobro, da v tem prehodnem obdobju skušamo v prvi vrsti čim bolj sanirati še vedno težko situacijo brezposelnosti domačih iskalcev zaposlitev (prek dodatnih izboljšav aktivne politike zaposlovanja in drugi ustreznih ukrepov) in šele nato v celoti odpreti svoje meje za delovno silo iz Republike Hrvaške.

Komisija ponovno izpostavlja področje zdravstva, na katerem ima Republika Hrvaška precej delovne sile, katere pritisk na slovenski trg bi zagotovo pomenil grožnjo za

nezanemarljivo visoko število trenutno brezposelnih zdravstvenih delavcev v Sloveniji (na dan 31. 5. 2015 jih je bilo po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje brezposelnih skupaj 1.665, od tega 103 doktorji medicine, ter 1.322 medicinskih sester, babc in tehnikov s srednješolsko izobrazbo). Glede na to, da Republika Hrvaška ni ustrezno uskladila področja izobraževanja v zdravstvu z evropsko Direktivo 2005/36 o priznavanju poklicnih kvalifikacij, ampak je izvedla zgolj nekaj prilagoditev njeni vsebini, bi tudi slednje lahko pomenilo precejšnjo motnjo na našem trgu delovne sile. Na podlagi počasnega okrevanja gospodarstva se tudi na področju zdravstva računa na čimprejšnjo omilitev oziroma odpravo ukrepov iz Zakona o uravnoteženju javnih financ, pri čemer bi bilo glede na obstoječe stanje brezposelnosti na področju zdravstva treba dati prednost zaposlovanju domačih mladih strokovnjakov.

Komisija ugotavlja, da se s predlogom zakona dejansko ne zapira slovenskega trga dela dokončno in v celoti, ampak se uvaja zgolj začasna ovira, ki bo omogočila več manevrskega prostora za njegovo nadaljnje okrevanje, zato predlogu zakona izraža podporo. Pri tem izpostavlja pojasnilo predlagatelja, da lahko Republika Slovenija od svoje odločitve za omejitev prostega gibanja državljanov Republike Hrvaške odstopi kadarkoli v tem triletnem obdobju, če se bo ugotovilo, da ukrep ni več nujen ali smiseln.

Kot ločeno mnenje je bilo podano stališče predstavnika delojemalcev, da je bilo leta 2013 zaradi stanja na trgu dela še mogoče razumeti strah pred zaposlovanjem hrvaških delavcev, pri aktualnem stanju na trgu dela pa temu ni več tako. S predlogom zakona se v slovenski prostor po njegovem mnenju vnaša ista logika delovanja, kot smo je bili deležni slovenski državljani v primeru omejitev dostopa na avstrijski trg dela, kar ni primerno. Glede na to, da v Evropski uniji velja načelo prostega pretoka delovne sile, bi to morali upoštevati v isti meri, kot smo to storili pri prostem pretoku storitev, kapitala in blaga, ki so sicer področja, ki lahko posredno celo v večji meri negativno vplivajo na trg delovne sile v Sloveniji kot bi sama sprostitev pretoka delovne sile. Poudaril je tudi, da bi se moralo iskati druge načine za zaščito slovenskega trga, zlasti kar se tiče t. i. socialnega dumpinga, in sicer na podlagi sklenitev kolektivnih pogodb na področjih, kjer jih še nismo, ter uveljavljanja in striktnega sledenja minimalnih standardov delavskih in socialnih pravic. Prav tako pa več napora vložiti v zaščito slovenskega gospodarstva v primerih, ko prihaja do neutemeljenega vstopa tujega kapitala v panoge, ki zaposlujejo veliko število ljudi. Menil je tudi, da bi se morali pri odločanju o podaljšanju prehodnega obdobja zgledovati po drugih državah EU, ki se za podaljšanje prehodnega obdobja ne bodo odločile (na primer Nemčija), kljub temu da se tudi one soočajo z določenimi težavami na trgu delovne sile.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije mag. Peter Požun.

Nuša Zupanec, l.r.
sekretarka komisije

Mag. Peter Požun, l.r.
predsednik komisije